

Pedagogicko-psychologické souvislosti vzdělávání budoucích manažerů ve specifickém prostředí z pohledu kompetence zvládání zátěže a stresu

A pedagogical and psychological contexts of education future managers in a specific environment from the perspective of stress management competency

Roman Pospíšil

Katedra zdravotně sociálních studií

Fakulta sociálních studií

Ostravská univerzita

Psychologie a její kontexty 14 (1-2), 2023, 35-55

<https://doi.org/10.15452/PsyX.2023.14.0003>

Abstrakt Zvládání zátěže a stresu je jednou z nejvýznamnějších klíčových kompetencí pro úspěšnou práci ve specifickém prostředí ozbrojených sil. Cílem tohoto příspěvku je poskytnout širší pohled na tuto kompetenci v pedagogicko-psychologických souvislostech z pohledu vzdělávání a rozvoje budoucích vojenských manažerů. Pro řešení tohoto cíle jsou využity metody deskripce, komparace, analýzy a syntézy. Studie vychází z výzkumných zjištění a poznatků vojenské praxe. Na klíčové kompetence nahlíží zejména optikou profesních a manažerských kompetencí včetně kompetence k zvládání zátěže a stresu. Tato studie se primárně opírá o tento rámec. Autor ji zde pojímá v identifikaci dvou rovin, a to z hlediska osobnostních a výkonových charakteristik, které se vzájemně ovlivňují. Z analýzy uvedeného prostředí vyplývá důraz především na vybrané osobnostní rysy, vlastnosti a strategie k zvládnutí stresu a zátěže v první rovině. Druhá rovina

vyzdvihuje nejvíce potřebu schopností spojených s rozhodováním v časovém stresu a kvalitu pozornosti při udržení její koncentrace. V kontextu změn v bezpečnostním prostředí autor v závěru nastiňuje možné směry rozvoje, kam by se mělo vzdělávání budoucích vojenských manažerů ubírat. Upozorňuje mj. na nový typ mentální zátěže spojený se zvládáním hranic mezi reálným a virtuálním světem, který se bude do budoucna ztenčovat a postupně prolínat.

Klíčová slova klíčové kompetence, vojenský manažer, management stresu, copingové strategie, vzdělávání

Abstract Stress management is one of the most important key competencies for successful work in the specific environment of the armed forces. The aim of this contribution is to provide a broader view of this competence in pedagogical-psychological contexts from the point of view of education and development of future military managers. Methods of description, comparison, analysis and synthesis are used to solve this goal. The study is based on research findings and knowledge of military practice. Key competencies are viewed mainly through the lens of professional and managerial competencies, including monitored competence. This study is primarily based on this framework. The author understands it here in the identification of two levels, namely in terms of personality and performance characteristics that influence each other. From the analysis of the mentioned environment, the emphasis is primarily on selected personality traits, characteristics and strategies to cope with stress and burden on the first level. The second level highlights most the need for decision-making abilities under time stress and the quality of attention while maintaining its concentration. In the context of changes in the security environment, the author outlines the possible directions of development where the education of future military managers should be focused. Among other things, it draws attention to a new type of mental load associated with managing the boundaries between the real and virtual world, which will become thinner and gradually blend in the future. There are different divisions of key competencies. From a curricular, i.e. general educational, point of view, these are so-called key competencies that are part of the framework educational programs of schools and form the profile of a graduate (Skalková, 2018; Průcha, Walterová, Mareš, 2013). However, they can also be based on a professional point of view. This study focuses primarily on this framework. Military students at the University of Defense become professional soldiers with all the rights and obligations that belong to them from this role from the first day after starting school. First of all, they are perceived as professional soldiers and only then as students of a higher military school. This is also related to another important aspect of this role, which is that they are subject to annual service evaluation of soldiers, including their academic results, military training and other service duties. This overview study can be used not only for the pregraduate preparation of military managers, but also for the purposes of postgraduate education. This is most often realized at the University of Defense in Brno, especially through various professional courses. Determining personal competencies, whether interpersonal or performance, is already a common part,

for example, when choosing a study specialization at school, or the findings are verified during training or exercises. Their use in psychological and professional counseling is also possible.

Keywords key competencies, military manager, stress management, coping strategies, education